Він дуже любив народ, і народ також любив його.

Особливо від того часу, як спалахнуло народне повстання, що його він плекав, готував, командував повстанцями, здобував перші перемоги. Повстання було нелегким, перемоги чергувалися з поразками, але народ вірив йому і йшов за ним. Він і справді не шкодував ні часу, ні сил, ані праці свого глибокого розуму задля святої справи — перемоги народного повстання.

Спершу, коли їх було мало, а сил багатолітнього панування злиднів було вдесятеро більше, тільки його воля і його фанатична впевненість дали снаги повстанцям не згинути нанівець. Повстанці витримали все: поразку під мурами фортеці, переслідування, катування у в'язницях, смертні вироки, полон, еміграцію. Він не скорився, він увесь час повторював: буде воля, буде перемога! Зазирне сонце і в наше віконце. І він закликав змагатися, не шкодуючи нічого — ні людей, ні життя, ні жінок, ні самих себе. Він і сам не щадив себе й навіть дружини з дітьми, яких закатували в полоні.

Коли було здобуто велику перемогу й захоплено неприступну фортецю, народна любов до нього перейшла усякі межі. До фортеці, яку він штурмував двадцять днів, його внесли на перехрещених держалнах списів, огорнутих національним двокольором патріотів. Там само, під фортечними мурами, йому присягла на вірність новостворена гвардія — сотня добірних молодих повстанців. Старійшини міста піднесли йому тацю, повну золотих монет. Десять міських красунь зняли з його ніг запилюжені чоботи й обмили йому натомлені ступні. Вони заприсягнулись йому у вічному жіночому слугуванні — і в мирі, і під час війни. У народних очах він став найрозумнішим і найсумліннішим; а в очах жіночих, окрім того, ще й найбажанішим, найгарнішим, найшляхетнішим. А ще він був цілковито безкорисливий — нічого свого не мав, обходився тим, що давали. Коли він промовляв із балкона міського собору, тисячний натовп, затамувавши подих, слухав його.

Щоразу він говорив досконало, наче Бог, не даючи ні найменшого приводу засумніватись хоча б у єдиному своєму слові.

Тож він заслужено опинився на вершині всенародної слави й визнання, яких відтепер, здавалось, у нього не міг відібрати ніхто — ні диявол, ні сам Бог. В очах народу він був шанований не менш за них обох.

Прикро тільки, що на підкоренні фортеці боротьба не закінчилась. Поневолювачі не заспокоїлися. Ті, які вціліли при штурмі, втекли за кордон, де знайшли собі підтримку. Невелика перерва у боротьбі тривала лише кілька місяців. Того часу він також не згаяв марно. Зміцнював господарство й оборону. День і ніч люди укріплювали фортецю, відбудовували пошкоджені вежі, поновлювали брами та мури. Окрім того, він муштрував своє військо, призначав командирів, ставлячи на посади найбільш здібних і відважних. Але й ті, за кордоном, не спали — створювали альянси, вербували найманців, озброювали їх і розпалювали ненависть до повстанців. Грошей у них було достатньо, військо вони набрали чимале. Й одного погожого дня те військо опинилося під мурами фортеці.

Він закликав народ до оборони, і народ одностайно виступив. Почалась облога, яка тривала до пізньої осені. Спершу обложені якось опиралися, потім опиратися стало важче. Зменшувалися припаси, не вистачало води. З браком їжі люди ще якось мирилися, та без води було нестерпно. Почалися нарікання, нібито декотрі забагато п'ють. І що воду в криницях труять шпигуни. Що тих шпигунів розвелося повно, а він їх не викриває. А тут ще й почастішали штурми — день при дні. Обложені билися героїчно: відбивалися з веж, із мурів, били ядрами з гаківниць і мортир, лили окропом на ворожі голови, ошпарювали гарячою смолою, застосовували й "грецький вогонь". Але вороги не відступались, до того ж, їх була тьма-тьмуща. На четвертий місяць облоги вони оголосили ультиматум — негайна здача без жодних умов. Він скликав великий синкліт, який одностайно ухвалив рішення стояти до перемоги. Він

запевнив народ у неминучості перемоги, і народ, як завжди, повірив йому.

Опір тривав, проте сили були нерівні. Перевага все більше схилялась на бік ворогів. У фортеці скінчилися харчі, а потім ще й порох. Половину оборонців було поранено. На фортечних мурах билися старі, жінки і навіть діти-підлітки. Всі вони вірили, що переможуть. Ніхто не хотів здаватись.

Однак сталося так, що сил забракло, і нарешті вороги увірвалися до фортеці. Він особисто очолив контрудар, і прорив було ліквідовано. Саме в тому бою він був сильно поранений кулею в обидві ноги, але продовжував командувати опором. І все твердив, що перемога прийде. Люди кричали ура. Та вже не всі...

І щоб відбити четвертий прорив, сил уже не вистачило. Вороги захопили кутню вежу й там, біля повстанського двокольору, вбили його. Підрозділові жінок, вірних йому, вдалося вночі винести його тіло й поховати біля собору. Одна з жінок спробувала вчинити самогубство на його могилі, та їй не дали. Невдовзі фортецю зайняли вороги.

Народ зазнав жахливої поразки. Більшість повстанців було перебито, решту взяли у полон. Полонених закували в кайдани й відправили до каменоломень. Красунь-жінок, які мили йому ноги, продали до турецьких гаремів. Прості люди мерли від голоду і хвороб. Навесні у країні спалахнула епідемія чуми.

Переможці казали людям, що все це — наслідок злочинів їхнього кумира. Що він — авантюрист і антихрист. Інакше б він не поклав стільки люду за те, що неможливо здобути. Переможців перемогти неможливо. Тепер за його авантюри мас заплатити народ, і ціна тієї плати буде незмірною. Народ боявся і вірив — переможцям не можна не вірити. З плином часу люди зненавиділи свого недавнього проводиря й дивувалися, як могли слухатися його.

Казали, що декотрі з тих, які колись присягалися йому, розкопали вночі його могилу й викинули з неї його тіло. Те тіло, роздерши на шматки, волочили бруківкою голодні собаки...

Тільки через багато років навесні, коли зазеленіла трава, хтось поклав на місце колишньої могили маленьку червону квіточку. Вона там довго лежала, не в'янучи...